

ÕIGUSUUDISED

TARK

Autor:
Allar Aru
advokaadibüroo TARK
partner, vandeadvokaat

Koostaja advokaadibüroo TARK. Projekti juhib vandeadvokaat Aare Tark.

Väljaandja
Äripäeva teabekeskus
Vana-Lõuna 39/1
19094 Tallinn
info: 667 0099
e-post: teabevara@aripaev.ee
www.teabevara.ee

Õigusabi
Advokaadibüroo TARK
Roosikrantsi 2
10119 Tallinn
info: 611 0900
e-post: info@tark.legal
www.tark.legal

MIS SAAB ÜHENDKUNINGRIIGIST PÄRIT EESTI ELANIKEST PÄRAST BREXITIT?

Kuigi Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumise ehk Brexiti toimumise kuupäeva ei ole veel kokku lepitud ning Ühendkuningriigi poliitikud üritavad selgusele jõuda, millistel alustel ning millise kokkuleppena liidust lahkutakse, on Euroopa riigid juba Ühendkuningriigi väljaastumiseks valmistunud. Ka Eesti võttis selle aasta 21. veebruaril vastu Euroopa Liidu kodaniku seaduse ja teiste seaduste täiendamise seaduse, millega sätestati, millised on pärast Brexiti toimumist Eestis elavate Ühendkuningriigi elanike õigused ja kohustused.

Uues seaduses eristati kahte tõenäolist stsenaariumit, milleks on Ühendkuningriigi lahkumine Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumislepingu kohaselt ning Ühendkuningriigi lahkumine ilma väljaastumislepinguta.

Vastavalt jõustunud seadusele tagatakse väljaastumislepingu alusel toimunud Brexiti puhul kehtivad õigused nii praegu Eestis elavatele kui ka kuni kaheaastase üleminekuperioodi lõpuni Eestisse elama saabuvatele Ühendkuningriigi kodanikele ning nende praegustele ja tulevastele perekonnaliikmetele. See tähendab, et väljaastumislepingu olemasolu korral ei muutu Eestis elavate Ühendkuningriigi kodanike jaoks midagi ning nad saavad jätkata Eestis elamist varasema elamisõiguse kohaselt. Pärast kahe aasta pikkuse üleminekuperioodi möödumist kuuluks Ühendkuningriigi kodanikud aga välismaalaste seaduse reguleerimisalasse, mis tähendab, et nad peavad Eestisse elama asumiseks taotlema tähtajalist või alalist elamisluba nagu kõik teised kolmandate riikide kodanikud.

Juhul kui Ühendkuningriik lahkub Euroopa Liidust ilma väljaastumislepinguta, hakkab välismaalaste seadus Ühendkuningriigi kodanikele ja nende perekonnaliikmetele kohalduma kohe pärast Brexiti toimumist. Siiski ei sunnita Ühendkuningriigi kodanikke kohe lahkuma ning neile omistatakse tähtajaline elamisluba püsivalt Eestisse elama asumiseks kehtivusajaga kuni viis aastat või pikaajalise elaniku elamisluba olenevalt sellest, kas nad elavad Brexiti toimumise hetkel Eestis tähtajalise või alalise elamisõiguse alusel. Pärast Brexiti toimumist Eestisse elama asuda soovivad Ühendkuningriigi elanikud peavad väljaastumislepinguta lahkumise korral aga taotlema elamisluba nagu kõik teised kolmandate riikide kodanikud.

Uus regulatsioon jõustub osaliselt järgmisel päeval pärast Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumist ning osaliselt, isikutunnistustega seonduvalt 2021. aasta 1. jaanuaril. Juhul kui Ühendkuningriik pole selleks ajaks Euroopa Liidust lahkunud, peab Riigikogu vastu võtma uue eelnõu, millega muudetakse seaduse jõustumise kuupäeva.

PIKENEVAD TSIVIILÕIGUSLIKE NÕUETE AEGUMISTÄHTAJAD

Käesoleva aasta 1. juulil jõustub tsiviilseadustiku üldosa seaduse ning võlaõigusseaduse, tsiviilseadustiku üldosa seaduse ja rahvusvahelise eraõiguse seaduse rakendamise seaduse muutmise seadus, millega pikendatakse teatud kohtulahendi või muu täitedokumentidega tunnustatud tsiviilõiguse nõuete aegumistähtaega.

Vastavalt kehtivale seadusele aeguvad kõik täitedokumentidega tunnustatud tsiviilõiguse nõuded kümneaastase tähtaja jooksul.

Enne kehtiva seaduse jõustumist nägi seadus kohtuotsusega tunnustatud nõude või muust täitedokumendist tuleneva nõude aegumistähtajana ette kolmkümmend aastat. Võlgade ümberkujundamise ja võlakaitse seadusega vähendati aegumistähtaega 2011. aastal kahekümne aasta võrra ehk kümne aasta peale.

1. juulil jõustuva seadusemuudatuse kohaselt muudetakse aegumistähtaega taas ning kohtuotsusega tunnustatud ning võlaõigusseaduse alusel esitatud kahju õigusvastasest tekitamisest tulenevad nõuded ja kriminaalmenetluse raames tsiviilhagiga esitatud nõuded hakkavad kehtima varasemast kümme aastat kauem. See tähendab, et aegumistähtaeg pikeneb praegusest kümnelt aastalt kahekümnele aastale.

Seadusemuudatuse eesmärk on aegumistähtaja regulatsiooni õiglasemaks muutmine, kaitstes võlausaldaja õigusi olukorras, kus võlgnik on talle tekitanud õigusvastaselt kahju. Seadusemuudatus peaks tagama, et kahjustatud võlausaldaja saab endale tekitatud kahju võlgnikult välja nõuda ilma nõude ennatliku aegumiseta.

RIIGIKOHUS SELGITAS VÄLJAMAKSTUD DIVIDENDIDE TAGASI- VÕITMISE VÕIMALUSI TÄITEMENETLUSES

Riigikohus selgitas käesoleva aasta 22. mai otsuses nr 2-17-8142, millisel juhul on võimalik võlgnikuks oleva ettevõtte väljamakstud dividende täitemenetluses tagasi võita ning mida peab seejuures tähele panema.

Viidatud lahendi asjaolude kohaselt oli hageja kostjaks oleva äriühingu võlausaldaja. Äriühing oli oma ainuosanikule vahetult

enne täitemenetluse algust maksnud välja 73 000 euro suuruses dividende ning muu vara äriühingul suures osas puudus. Hageja paluski kohtul tunnistada tagasivõitmise korras kehtetuks raha dividendidena üleandmine ning ainuosaniku otsus 73 000 euro suuruse dividendi väljavõtmise kohta.

Riigikohus nentis oma otsuses, et täitemenetluses saab erinevalt pankrotimenetlusest seaduse kohaselt kehtetuks tunnistada üksnes tehinguid, mitte toiminguid. Riigikohtu varasema praktika kohaselt on raha maksmine aga sooritus, mitte käsutustehing, mis tähendab, et raha üleandmist ei saa täitemenetluse raames tehinguna tagasi võita. Seega ei saa kehtetuks tunnistada dividendidena raha väljamaksmist toiminguna.

Alternatiivselt oli Riigikohtu hinnangul aga võimalik tühistada dividendi väljamaksmise otsus tehinguna. Tehingu tühistamiseks peab täitemenetluse seadustiku kohaselt võlgnik olema tühistatava tehingu pool. Kuna juriidilise isiku organite tegevus loetakse aga tsiviilseadustiku üldosa seaduse kohaselt juriidilise isiku tegevuseks ning äriseadustiku kohaselt on osahinguga organiteks mh osanikud, siis on ka dividendiotsus käsitletav võlgnikust äriühingu tehinguna, mida saab täitemenetluse seadustiku § 187 järgi täitemenetluses tagasivõitmise korras kehtetuks tunnistada. Seega asus Riigikohus seisukohale, et kuigi raha üleandmist osanikule ei saa kehtetuks tunnistada, siis saab seda teha ainuosaniku otsusega, mille alusel dividendid välja maksti.

Täitemenetluse seadustiku § 187 kohaselt on juhul, kui kohus tunnistab tehingu tagasivõitmise korras kehtetuks, teine pool kohustatud andma sissenõudja kasuks täitemenetlust läbiviiva kohtutäituri käsutusse kõik tehingu alusel saadu koos vilja ja muu kasuga. Seega tuleb dividende saanud ainuosanikul tehingu kehtetuse korral kogu saadud dividendide summa kohtutäiturile üle anda.

Kohus juhtis täiendavalt tähelepanu ka asjaolule, et sellise tagasivõitmise hagi esitamise korral tuleb hagi esitada nii võlgnikust äriühingu kui ka dividendi saama õigustatud osaniku vastu. Lahendiga on võimalik lähemalt tutvuda aadressil: <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid?asjaNr=2-17-8142/38>.

Nutiajastu
tööriist

www.teabevara.ee

